

EEN OMGEGRAVEERDE STEMPEL VAN EEN STOTER OF 1/8 GULDEN VAN ALBRECHT EN ISABELLA VOOR HET ATELIER BRUGGE

Urbain Hautekeete

Stoter of 1/8 gulden van Albrecht en Isabella atelier Brugge

Vz. Het gekroond wapenschild van de aartshertogen met er rond de ketting en het juweel van het guldenvlies

Legende: bovenaan, 16 00

rondom, ALBERTVS · ET // · ELISABET · DG ·

Kz. Een versierd kruis met afwisselend een leeuw en een kroon in de kantons.

Legende: · ARCHID · AVST · DVCES · BVRG · COM · FLAN · Z

Volgens de wettelijke voorschriften werd deze munt vervaardigd tegen 71 223/432 stuks in een mark (ca 246 g) met een gehalte van 416 ‰ Ag en met een waarde van 2,5 stuivers.

In mijn collectie bevindt zich een stoter of 1/8 gulden geslagen in het atelier van Brugge met het jaartal 1600. Doch als men de munt beter bekijkt komt men tot de vaststelling dat de stempel omgegraveerd is nl. 1600 over 1599.

Hier ziet men duidelijk het omgegraveerde jaartal van de stempel van 16 over 15 en 00 over de 99.

Bij nader onderzoek in de standaardwerken 1 over deze periode ziet men dat er onder het bewind van de aartshertogen activiteit was in het atelier van Brugge van 10/01/1600 tot 8/11/1605, van 15/12/1606 tot 9/12/1609 en vanaf 10/12/1612. Het atelier van Brugge was samengesteld uit: de muntmeester Corneille van Liebeek die werd aangesteld op 27/10/1599. De keurders waren Jan van Liebeek en Olivier van Steelandt. De stempelsnijder was Adrien Bultinck van 1600-1620.

De slagaantallen voor de eerst muntrekening die loopt van 10 januari 1605 tot 8 november 1605 geven aan dat er 21.419 dubbele albertijnen, 18.975 albertijnen, 24.761 florijnen en **293.274 stoters** geslagen werden.

A. Bastiaens meldt dat er een florijn bestaat met jaartal 1599 met als randschrift COM. FLAN. en het jaartal 1599.

De eerste muntordonnantie gedateerd van 6 oktober 1599. Bij de eerste emissie staat de stoter vermeld met een waarde van 2,5 stuiver.

In de volgende ateliers werden reeds stoters geslagen in 1599 nl. Antwerpen, 's Hertogenbosch, en Doornik.

De vraag blijft waarom die omgegraveerde stempel? Heeft men gewacht tot de Artshertogen hun blijde intrede gedaan hadden in Vlaanderen? Deze vond plaats te Gent op 28 januari 1600. Of heeft men voor de voorzijde een stempel van een ander atelier gebruikt en omgegraveerd, gezien het atelierteken op de keerzijde staat. Dat de stempel omgegraveerd is toont de vergroting overduidelijk.

Bijlage 1 geeft een tabel weer uit de catalogus van Van Keymeulen die aantoont dat er stoters zijn teruggevonden met de jaartallen 1600 en 1601.

Bijlage 2 toont een tabel die de muntrekening aangeeft voor het atelier Brugge en het aantal exemplaren van het munttype 14 dat overeenstemt met de stoter.

Bijlage 1: tabel van de gekende jaartallen uit de catalogus Van Keymeulen.
 Bemerkt bovenaan de cijfers horizontaal geven de jaartallen weer. In het geval van de stoter zijn tot op heden de jaartallen 1600, en 1601 gekend. De nummers verticaal stemmen overeen met het munttype in dit geval nr. 14 V = stoter geslagen in het atelier van Brugge.

▼▼

	zd	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11
13 T														
14 BRA			•	•	•									
14 BRH			•	•	◦	◦	◦	◦						
14 BRM			•	◦										
14 T			•	•	•	•	•							
▶ 14 V			•	•	◦	◦	◦	◦						
15 BRA			•	•										
16 BRA									•	•	•	•	◦	•
16 T									◦	•	•	•	•	◦
16 V										•	•	◦		
17 BRA			•											
17 BRH			•											
17 BRM			•											
17 T			•											
18 BRA										•	•	◦	•	◦
18 T										◦	•	•	•	•
18 V			•									•	•	◦
19 BRA								•	•					
19 BRH													•	
19 BRM									◦	◦	◦	◦	◦	◦
19 T									•	◦	•	•		
19 V									•	•	•	◦	◦	◦
20 BRA												◦	•	•
20 BRM			•											
20 T													•	•
21 BRH														
22 BRM														
23 BRH														
25 BRA														
25 T														
25 V														
26 BRA														
26 T														

Bijlage 2: tabel van de muntrekeningen. Horizontaal boven de horizontale streep geven de cijfers het munttype weer, in dit geval nr. 14 = stoter. Verticaal ziet men in de eerste kolom de muntrekeningen voorafgegaan door de onderscheiden atelier-tokens. Op de snijding van beide ziet men het slagaantal, in dit geval 293.274 stuks.

		▼				
		10	11-12	13	14	15
☞	01.01.98-31.08.00	31.786	-	-	699.839	-
☞	13.03.98-12.03.01	841	-	-	3.173	-
☞	02.04.98-31.01.00	123.670	-	-	26.530	2.418
▶	☞ 10.01.00-08.11.05	24.761	-	-	293.274	-
☞	18.02.00-10.06.00	3.121	-	-	130.156	-
☞	10.06.00-10.03.01	127	130.750	-	531.112	-
B	15.01.01-21.03.01	-	109.328	?	-	-
☞	10.03.01-13.04.02	3.093	31.261	-	150.440	-
★	12.06.01-14.08.01	-	-	-	694	-
★	16.09.01-26.09.04	2.210	6.707	-	790	-
☞	26.02.02-26.02.04	1.210	-	-	1.158	-
☞	13.04.02-31.05.03	69.562	11.087	-	-	-

NOTEN

^{1/} H.E. VAN GELDER & M. HOC, *Les monnaies de Pays-Bas Bourguignons et Espagnols*, Amsterdam 1960, nr. 290-6.

A. HAECK, *De Munten van de Graven van Vlaanderen*, Brussel 1979, nr. 770.

A. VAN KEYMEULEN, *Munten van de Zuidelijke Nederlanden van Albrecht en Isabella tot Willem I*, catalogus, Koninklijke Bibliotheek Albert I, Brussel 1981, nr. 14.

A. BASTIAENS, *De Muntslag der Aartshertogen Albrecht en Isabella 1598-1621*, in eigen beheer, 1981, nr. 9.